

Herziening Varend erfgoeddecreet

Advies agentschap Kunsten en Erfgoed

Datum : 7 november 2012

Zoals we op de vergadering van 31 oktober al stelden is en blijft Kunsten en Erfgoed geen voorstander van sectorspecifieke decreten.

De afweging welke sector wel en welke sector geen sectorspecifiek decreet verdient, is immers zeer moeilijk te maken en door een fragmentatie in sectordecreten dreigt de beleidssamenhang verloren te gaan. Ook versnippering van de (nu reeds schaarse) middelen en mogelijke ongelijke 'behandeling' van deelsectoren vormen een tegenindicatie.

Vanuit de invalshoek beleidsafstemming tussen roerend en onroerend erfgoed, wordt dus best eerst de vraag gesteld in hoever een afzonderlijk decreet voor varend erfgoed wenselijk, noodzakelijk blijft.

Er zijn immers diverse instrumenten die een antwoord bieden op de noden van deze deelsector:

- Het agentschap Onroerend Erfgoed maakt inventarissen van waardevolle monumenten, landschappen,...(ook onroerend watergebonden erfgoed kan mee geïnventariseerd worden en krijgt hierdoor een status van waardevol erfgoed),
- het (nieuwe) Onroerend Erfgoeddecreet voorziet instrumenten voor wat betreft het aspect bescherming en instandhouding (premies) van onroerend erfgoed, subsidies aan een middelveldorganisatie,... Indien gewenst kunnen bepaalde aspecten van de voorstellen die in de conceptnota gedaan worden hierin meegenomen worden.
- het Topstukkendecreet voorziet in de bescherming van varend erfgoed van uitzonderlijk belang, inclusief restauratiesubsidies,... Op dit ogenblik loopt een evaluatie van dit decreet. Bepaalde aspecten van de voorstellen die in de conceptnota gedaan worden, kunnen op termijn meegenomen worden (zo worden eveneens onlangs beschermde vliegtuigen met de geschetste problematiek van regelmatig uitvoer geconfronteerd).
- het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 voorziet in de mogelijkheid tot subsidiëring van een steunpunt (FARO), collectiebeherende instellingen (musea, archiefinstellingen, erfgoedbibliotheken), landelijke expertisecentra cultureel erfgoed, en projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte en internationale projecten.

Er zijn voorbeelden van bijv. landelijke expertisecentra die zowel een rol naar roerend als naar onroerend erfgoed opnemen (CRKC) en door beide agentschappen gesubsidieerd worden. Dit zou verbreed kunnen worden naar expertisecentra voor bijv. industrieel erfgoed.

Er zijn topstukken die door het onroerend erfgoeddecreet en het topstukkendecreet beschermd worden – en op beide subsidies voor restauraties ontvangen...

Het verdient aanbeveling om na te gaan of en in welke mate het instrument van het cultureel-erfgoedconvenant ter ondersteuning van het lokaal cultureel-erfgoedbeleid ook kan ingezet worden om het lokale beleid inzake 'watererfgoed' praktisch mee vorm te geven. Allicht dat voor bepaalde convenants/ gemeenten het 'watererfgoed' een relevant werkgebied kan betekenen, gezien de geschiedenis van de regio? Binnen het cultureel-erfgoedconvenant kan ook immaterieel erfgoed als het doorgeven van kennis en expertise over specifieke ambachten meegenomen worden – zie Visienota ICE.

Het lokale bestuursniveau is al langer vragende partij om het instrument van het convenant ter ondersteuning van het lokale erfgoedbeleid ook te verbreden naar zorg voor en ontsluiting van onroerend erfgoed.

Rond erfgoedopleidingen zijn we gezamenlijk een traject gestart waarbij aan minister Smet gevraagd werd prioritair werk te maken van een beroepskwalificatiedossier voor 'conservator-restaurator'. Dit dossier is goedgekeurd en wordt opgenomen door het agentschap AKOV.

Voor het 'varend erfgoed' werd indertijd (2002) besloten tot een sectorale (gemeenschaps-)regeling voor deze specifieke sector.

Idealiter wordt deze regeling op termijn geïntegreerd in de algemene regelgeving zoals hierboven aangegeven. Realiter is het zo dat de sectorale benadering een verwachtingspatroon en een eigen specifieke dynamiek heeft gecreëerd die op korte termijn moeilijk doorbreekbaar lijkt.

Net omwille van het feit dat het 'varend erfgoed'-decreet een uitzonderingsdecreet is, meent Kunsten en Erfgoed dat het niet aangewezen is om het 'varend erfgoeddecreet' te laten interfereren met het Topstukkendecreet (2003) en het Cultureel erfgoeddecreet (2012). Wij zijn er dan ook geen voorstander van om via een nieuw 'varend erfgoeddecreet' deze beide decreten te wijzigen. Het varend erfgoeddecreet blijft best een 'exceptio sui generis'.

Ook merken we op dat qua omschrijving van het materiële toepassingsgebied van het decreet, de door het Topstukkendecreet gehanteerde benadering overwegenswaardig is.

Dit standpunt werd geformuleerd op basis van de beschikbare stukken (in hoofdzaak de conceptnota). Het lijkt ons nuttig mochten we, eens er een eerste draft van het decreet is, hierover opnieuw kunnen overleggen.

Met vriendelijke groeten,

Marina Laureys,

Afdelingshoofd